

Mona CHIRILĂ

Oaspeți la Universitatea Statului Arizona

La **Arizona State University (ASU)** din **Phoenix Arizona**, programul de limba română este condus de **Professor Ileana Alexandra Orlich**, la bază profesoară de limba engleză. Entuziasmul cu care doamna Orlich încearcă să impună în S.U.A. cultura și limba română este remarcabil. La ASU găsești o Românie idilică, în miniatură, surprinsă parcă în flacăra de magneziu a aparatului de fotografiat, însoțită de vocile târzii ale cântăreților de romane interbelice sau de coperte tari ale romanelor Hortensiei Papadat-Bengescu și Camil Petrescu traduse în limba engleză, completate de inserturile postmoderne de imagini de teatru clujean, fotografii, afișe cu ***Memo, Travestiuri, Angajare de clown*** sau ***Istoria comunismului povestită bolnavilor mintal***. O structură de detalii alese cu grijă fac, astfel, în America o Românie intactă deloc caricaturală și sălbatică, o Românie de o frumusețe polifonică, misterioasă. La fiecare descindere la ASU a teatrului românesc reprezentat de spectacolele mele, rămânem uluiți de entuziasmul cu care suntem așteptați de profesori, de studenți, de notabilități, de prieteni din conducerea universității, de americani necunoscuți care se arată interesați de cultura noastră, de România recuperată acum dintr-o Europă răsăriteană anodină și anonimă, dar mai cu seamă imprecisă și obscură. Ceea ce rămâne absolut extraordinar este fascinația pe care teatrul o exercită asupra americanilor, modul în care spectacolul, indiferent de factura lui: spectacolul nostalgic, fantastic (***Memo, Travestiuri***) sau spectacolul politic de un comic gregar, ilariant și de o ironie ucigătoare (***Istoria comunismului...*** după Matei Vișniec), rămâne obiectul adorației și al entuziasmului publicului care e fericit, aplaudă, ovaționează, propune dialoguri sau ateliere teatrale în care vor să cunoască schemele pedagogice folosite de școala românească de teatru etc. Oare programul de teatru să fi crescut interesul tinerilor americani pentru România? Oare entuziasmul doamnei Orlich de a promova programul românesc? Cred că și una și alta și mai cred că e nevoie de multă abilitate și imaginație charismatică să poți întreține interesul pentru România într-o universitate americană de prestigiu. Succesul programului românesc nu e defel o șaradă, dimpotrivă, e o realitate incontestabilă, cu cifre și statistici, realitate pe care profesoara Ileana Alexandra Orlich o amintește cu precizie și gravitate scrupuloasă. An de an, vin în România cu burse de studii sau în „**Summer Program**” al **ASU** și **Universitatea „Babeș-Bolyai”** din Cluj-Napoca, tot mai mulți tineri americani, mai mulți decât cei prezenți în programe notabile în Spania sau Italia sau în alte colțuri ale lumii. Sunt convinsă că o anume mecanică cerească a norocului și imperioasa necesitate utopică, poate, ne-a dus și anul acesta la ASU prin grația și ajutorul unui grant **ICR**, prin grația și ajutorul unei instituții românești care își vrea promovată cultura și limba în diferite spații ale lumii. **Institutul Cultural Român (ICR)** prin directorul său, Horia Roman Patapievici, își ia acum revanșa unui timp trecut și sumbru, tăcut

și singur pentru cultura românească și propune, într-o stare de deplină ingenuitate, programe și prezențe blasfematorii pentru unii, curajoase și oportune pentru alții, dar benefice pentru cultura românească în străinătate. Câte instituții din România viitoare vor coabita la triumful unor proiecte care lucrează pentru promovarea culturii noastre peste hotare? Câte notabilități vor recunoaște în doamna Orlich o curajoasă dar lucidă promotoare a României în America? Sperăm că, după ingraturul obiceiului „mioritic”, tot ceea ce e notabil nu va căpăta o rădăcină dubioasă și o senzație axiomatică, ascunsă, anexată politic. Sperăm că vom putea să ne investim într-o viziune veselă și idilică a viitorului culturii românești și a culturii teatrale în speță, care nu va să fie o utopică ipoteză.

Raluca TULBURE

ȚÂNDĂRICĂ – Ambasador de România

Nu a intrat încă în obișnuință prezența teatrelor românești în America, așa că atunci când unul dintre ele ajunge „în țara tuturor posibilităților” este un eveniment. În perioada 29 octombrie–5 noiembrie 2008, **Teatrul de animație „Țândărică”** a reprezentat România în cadrul lui KIDS EURO FESTIVAL de la Washington. Această primă ediție a fost organizată de Fundația Culturală Franco-Americană în colaborare cu o multitudine de instituții din S.U.A. care au dorit să ofere gratuit copiilor și părinților o sărbătoare a artei și culturii europene. Cele 27 de țări membre ale Uniunii Europene s-au unit într-un festival unic care a avut ca mesaj principal prietenia și imaginația, oferind totodată un regal de teatru, muzică, păpușărie, circ, magie, povești spuse de scriitori cunoscuți în peste o sută de reprezentații. Fiecare artist a adus specificul național, tradiția țării sale pentru ca publicul american să fie familiarizat cu viața culturală bogată și creativitatea bătrânei Europe.

Teatrul ȚÂNDĂRICĂ a prezentat în limba engleză (traducerea a fost asigurată de Adrian Solomon) spectacolul **Capra cu trei iezi**, povestea nemuritorului Ion Creangă, pusă într-o cheie tradițională de Gabriel Apostol și dramatizată pentru teatrul de păpuși de Cristian Pepino. Deplasarea în America a unui teatru reprezintă o aventură în sine. Lăsând la o parte formalitățile, corespondența asiduă cu partea organizatoare, bătlia cu birocrăția românească, nervii, stresul acumulat de faptul că mereu mai lipsea ceva, trebuie recunoscut că toate astea dispar ca prin farmec atunci când vezi chipurile fericite ale unor copii care nu știu ce înseamnă să treci Oceanul. Ministerul Culturii și Cultelor, care și-a asumat cheltuielile de deplasare ale spectacolului, a depus eforturi ca trupa să ajungă la timp.

Un drum până în S.U.A. nu este floare la ureche. După ce ai viza și biletele de avion (asigurate de Fundația Culturală Franco-Americană, reprezentată de Marie Helene Renaud Zavala) constăți că trebuie să mai scoți niște bani pentru transportul decorului. Nu foarte mulți, dar nici de neluat în seamă și care au venit cu puțin înaintea de plecare. O firmă transportoare foarte grijulie, care a făcut ca totul să pară floare la ureche, a venit, a luat decorul, l-a dus la vamă și ne-a asigurat că va ajunge înaintea noastră. Un drum de multe ore, presărat cu ceața care ne-a împiedicat să aterizăm „din prima” la Paris, drept pentru care am făcut slalom și maraton pe coridoarele interminabile ale aeroportului parizian și am prins cursa de Washington în clipa în care avionul ar fi trebuit să fie deja în aer. Nu-i nimic! ne-am zis, poate asta a fost tot. Dar greșeam! Am fost așteptați la aeroport de Ilinca Ilie, atașat cultural al